

Informacija o aktivnostima na realizaciji projekata iz oblasti energetske efikasnosti za period jul-decembar 2025. godine

U cilju upoznavanja Vlade Crne Gore sa aktivnostima na realizaciji projekata iz oblasti energetske efikasnosti, koji se finansiraju po osnovu međunarodnih kredita i iz Budžeta Crne Gore, Ministarstvo energetike i rudarstva je pripremilo informaciju o realizaciji:

1. Namjenskih projekata za unapređenje energetske efikasnosti u javnim objektima
 - 1.1. Energetska efikasnost u Crnoj Gori - druga faza (MEEP 2),
 - 1.2. Dekarbonizacija energetskog sektora Crne Gore (DESCG),
 - 1.3. Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama, i
2. Programa podrške za unapređenje energetske efikasnosti u sektorima potrošnje energije

1. Namjenski projekti za unapređenje energetske efikasnosti u javnim objektima

1.1. Energetska efikasnost u Crnoj Gori - druga faza (MEEP 2)

Ministarstvo energetike i rudarstva je implementiralo projekat "Energetska efikasnost u Crnoj Gori-druga faza " (u daljem tekstu MEEP 2). Implementacija MEEP 2 je započela 1. septembra 2018. godine, i trajala je do 30. juna 2025. godine. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 9.9 miliona eura (6 miliona eura kredit od strane Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) i 3.9 miliona eura kofinansiranje od strane Države - 1.05 miliona eura od ušteda od potrošnje energenata u adaptiranim objektima i 2.85 miliona eura kofinansiranje iz Budžeta Crne Gore).

U realizaciji MEEP 2, pored Ministarstva energetike i rudarstva koje je bilo odgovorno za koordinaciju i implemenatciju projekta učestvovalo je i Ministarstvo zdravlja. Ministarstvo zdravlja je bilo odgovorno za implementaciju mjera energetske efikasnosti u zdravstvenim ustanovama.

U okviru MEEP 2, 18 zdravstvenih institucija je energetski unaprijeđeno. Postignuti rezultati implementacije MEEP 2 prikazani su u tabelama dolje:

	Zdravstvene institucije		Ukupno
	Bolnice	Ostale zdravstvene institucije (domovi zdravlja i zdravstvene stanice)	
Godišnja ušteda u potrošnji energije (kWh/ god)	1,788,821	1,796,586	3,585,407
Ušteda energenata (kWh)	26,832,315.00	26,948,790.00	53,781,105
Smanjenje emisije CO2 (CO2/ god)	664.0	702.4	1,366.4

Podaci po objektima:

Institucija	m ² /neto	m ² /bruto	Broj zgrada	Godina adaptacije	Godišnja ušteda u potrošnji energije (kWh/ god)	CO2 emisija (T/god)
Dom zdravlja Berane	4,287	5,144.40	1	2019	291,048.00	64.5
Dom zdravlja Plav	1,281	1,537.20	1	2019	187,016.00	74.2
Dom zdravlja Rožaje	4,834	5,800.80	3	2019	323,932.00	103.5
Dom zdravlja Ulcinj	3,700	4,440.00	1	2020	217,819.00	84.7
Opšta bolnica Bar	7,965	9,558.00	4	2020	766,188.00	307.1
Specijalna bolnica Risan	5,470	6,564.00	2	2021	164,119.00	95.2
Specijalna bolnica Dobrota- Kotor	3,646	4,375.20	10	2021	295,100.00	70.8
Dom zdravlja Tivat	2,094	2,512.80	1	2021	110,200.00	21.5
Dom zdravlja Podgorica-Golubovci	828	993.60	1	2024	33,149.00	14.2
Dom zdravlja Mojkovac	2,056	2,467.20	1	2024	30,257.00	122.9
Dom zdravlja Blok V- Podgorica	1,072	1,286.40	1	2024	56,571.00	24.2
Dom zdravlja Danilovgrad	1,435	1,722.00	1	2024	97,707.00	29.8
Zdravstvena stanica Žabljak	1,192	1,430.40	1	2024	58,572.00	19.6
Dom zdravlja Podgorica-Konik	713	855.60	1	2025	35,354.00	15.1
Dom zdravlja Herceg Novi	4,560	5,472.00	1	2025	279,194.00	95.9
Dom zdravlja Bar	2,907	3,488.40	1	2025	75,767.00	32.4
Opšta bolnica Nikšić - Nikšić (Glavna zgrada)	9,477	11,372.40	1	2025	472,098.00	159.9
Opšta bolnica Nikšić - Nikšić (Psihijatrijsko odjeljenje i Dječiji dispanzer)	1,839	2,206.80	2	2025	91,610.00	31.0

Troškovi za energiju smanjeni su godišnje za oko 454,168.00 EUR. Period povrata investicije iznosi 17.8 godina.

	Zdravstvene institucije		Ukupno
	Bolnice	Ostale zdravstvene institucije (domovi zdravlja i zdravstvene stanice)	
Smanjenje troškova za energiju (EUR/god)	222,689.00	231,479.05	454,168.00
Period povrata	16.9	18.7	17.8

Podaci po objektima:

Objekat	Investicija u EUR	Godišnja ušteda od potrošnje energetata u EUR	Period povrata
Dom zdravlja Berane	231,328.00	36,349.00	6.4
Dom zdravlja Plav	228,731.00	20,912.00	10.9
Dom zdravlja Rožaje	180,286.00	40,133.00	4.5
Dom zdravlja Ulcinj	540,370.00	21,366.00	25.3
Opšta bolnica Bar	1,101,325.00	87,895.00	12.5
Specijalna bolnica Risan	449,059.00	33,095.00	13.6
Specijalna bolnica Dobrota- Kotor	444,190.00	39,368.00	11.3
Dom zdravlja Tivat	256,108.00	20,042.00	12.8
Dom zdravlja Podgorica-Golubovci	171,647.00	3,753.00	45.7
Dom zdravlja Mojkovac	338,907.00	10,270.00	33.0
Dom zdravlja Blok V- Podgorica	367,484.00	6,830.00	53.8
Dom zdravlja Danilovgrad	186,318.00	14,680.00	12.7
Zdravstvena stanica Žabljak	309,159.00	8,790.00	35.2
Dom zdravlja Podgorica-Konik	281,933.00	4,495.00	62.7
Dom zdravlja Herceg Novi	799,562.00	32,345.00	24.7
Dom zdravlja Bar	447,699.00	11,514.00	38.9
Opšta bolnica Nikšić - Nikšić (Glavna zgrada)	1,481,102.00	50,488.53	29.3
Opšta bolnica Nikšić - Nikšić (Psihijatrijsko odjeljenje i Dječiji dispanzer)	287,406.00	11,842.99	24.3

1.2. Dekarbonizacija energetskeg sektora Crne Gore (DESCG)

Dana 18. decembra 2024. godine, sa Svjetskom bankom je potpisan Ugovor o kreditu za realizaciju projekta „Dekarbonizacija energetskeg sektora Crne Gore“ (u daljem tekstu DESCG).

Cilj projekta jeste unapređenje energetske efikasnosti javnih objekata (objekti Univerziteta Crne Gore i drugi javni objekti) i povećanje operativne efikasnosti elektrodistributivne mreže u Crnoj Gori. Realizacija projekta je od izuzetnog značaja, kako za obezbjeđenje kontinuiteta sprovođenja aktivnosti u oblasti energetike i životne sredine, tako i za snažniju podršku reformi energetskeg sektora i procesu dekarbonizacije, a sve u cilju implementacije preuzetih međunarodnih obaveza i ostvarivanja ciljeva do 2030. godine, u dijelu: smanjenja emisija CO₂, većeg korišćenja obnovljivih izvora energije i unapređenja energetske efikasnosti.

Projektom su obuhvaćene 3 komponente, koje zajednički čine cjelinu, i to:

- Komponenta 1: Unapređenje energetske efikasnosti javnih objekata
- Komponenta 2: Povećanje operativne efikasnosti elektrodistributivne mreže
- Komponenta 3: Tehnička pomoć i podrška implementaciji projekta

Ukupna vrijednost projekta je 33,8 miliona €. Finansiranje će biti obezbijedeno iz dva izvora: 31 milion € iz kreditnih sredstava od strane Svjetske banke, a 2,8 miliona € kao sopstveno učešće države.

Komponentom 1 projekta je predviđeno unapređenje energetske efikasnosti na 23 objekta (16 objekata Univerziteta Crne Gore, 6 administrativnih objekata i 1 zdravstveni objekat). Za implementaciju ove komponente, biće zaduženo Ministarstvo energetike i rudarstva.

Vrijednost Komponente 1 je 10,8 miliona €, od čega je 8 miliona iz kredita, a 2,8 miliona je iz budžetskih sredstava. Budžetska sredstva su planirana iz sredstava koja se dobijaju iz postignutih verifikovanih ušteda u potrošnji energenata u adaptiranim objektima u okviru projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori“- MEEP 2 i predviđenih ušteda na definisanim objektima na predmetnom projektu „Dekarbonizacija energetskeg sektora Crne Gore“.

Ovaj finansijski revolving mehanizam, tj. korišćenje sredstava iz verifikovanih ušteda za adaptiranje novih javnih objekata, uspostavljen je i sprovodi se od početka realizacije projekta MEEP 2, i isti će se sprovoditi i tokom realizacije projekta „Dekarbonizacija energetskeg sektora Crne Gore“.

Za sprovođenje Komponente 1 projekta DESCG, zaduženo je Ministarstvo energetike i rudarstva, dok je za implementaciju Komponente 2, zadužen Crnogorski elektrodistributivni sistem - CEDIS. Predviđena vrijednost cjelokupne Komponente 2 je 21 milion €, i u cjelosti će se finansirati iz kreditnih sredstava.

Komponenta 3 projekta obuhvata tehničku pomoć i podršku u implementaciji cjelokupnog projekta, uključujući podršku za realizaciju Komponente 1 i Komponente 2. Za implementaciju projekta biće zadužene PIU jedinice, odvojeno za svaku od komponenti. PIU jedinica Ministarstva energetike i rudarstva biće odgovorna za

implementaciju Komponente 1, dok će PIU jedinica Crnogorskog elektrodistributivnog sistema (CEDIS) biti zadužena za realizaciju Komponente 2.

Vrijednost cjelokupne Komponente 3 je predviđena u visini od 2 miliona €, i u cjelosti će se finansirati iz kreditnih sredstava.

Implementacija je započela u februaru 2025. godine. Dužina trajanja projekta definisana je na 5 godina, odnosno do 30. aprila 2030. godine.

U okviru projekta DESCG, i to komponente 1 za koje je zaduženo Ministarstvo energetike i rudarstva, u periodu od jula do decembra 2025. godine, sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Započet je tenderski postupak za odabir Konsultanta za obavljanje poslova izrade tehničke dokumentacije (detaljni energetske pregledi, projektna dokumentacija i izvođenje tehničkog monitoringa i verifikacije) i vršenje usluge nadzora nad izvođenjem radova u dijelu realizacije komponente 1 projekta DESCG. Očekuje se da se odabir konsultanta završi u prvom kvartalu 2026. godine.
- Usaglašen je Opis posla za Konsultanta za sprovođenje socijalnog monitoringa i evaluacije. Tenderski postupak za odabir konsultanta počeo u decembru 2025. godine.

1.3 Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama

Projekat pod nazivom „Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama” se realizuje po osnovu Ugovora o kreditu i Ugovora o grantu, potpisanim sa KfW bankom, u decembru 2019. godine, i Posebnog ugovora, potpisanog u avgustu 2020. godine. Za potrebe implementacije projekta obezbijedena su sredstva iz kredita KfW banke u iznosu od 45 miliona eura i iz donacije Evropske unije (WBIF-REEP Plus) u iznosu od 4,7 miliona eura. Takođe, planiran je i sopstveni doprinos u iznosu od 10 miliona eura.

Cilj projekta je poboljšanje energetske efikasnosti u odabranim administrativnim zgradama, obrazovnim i socijalnim ustanovama, kao i pružanje podrške u ispunjavanju obaveza propisanih Zakonom o efikasnom korišćenju energije, a koje su proizašle iz EU direktiva. Osim navedenog, rezultati projekta će doprinijeti postizanju ciljeva smanjenja emisije gasova sa efektom staklene bašte i postizanju planiranog nacionalno određenog doprinosa. Takođe, očekuje se i pozitivan uticaj na upošljavanje domaćih građevinskih i konsultantskih firmi, što treba da doprinese održavanju kontinuiteta njihovih prihoda, kao i očuvanju postojećih i stvaranju novih radnih mjesta.

Za implementaciju projekta zaduženo je Ministarstvo energetike i rudarstva u saradnji sa Ministarstvom finansija, Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvom socijalnog staranja, brige o porodici i demografije i Upravom za državnu imovinu.

U periodu od jula do decembra 2025. godine, sprovedene su sljedeće aktivnosti:

- Radovi na objektima iz klastera I (objekat H, Dom za stare „Grabovac” u Risnu) su počeli 03.02.2025. godine. Vrijednost ugovora na izgradnji Doma starih u Risnu iznosi 6.566184,47 € bez PDV-a. Rok za izvođenje radova je 18 mjeseci od dana uvođenja izvođača u posao.

- Završena je tenderska procedura za objekte iz klastera IV (JU OŠ „Vuk Karadžić” Berane, JU OŠ „Vladislav Ribnikar” Bijelo Polje i JU OŠ „Risto Ratković” Bijelo Polje). Evaluacija dostavljenih ponuda je završena i ugovor sa izvođačem radova je potpisan 27.8.2025. godine. Radovi na navedenim objektima su u toku.
- Završeni su radovi na objektima iz klastera VI (JU OŠ „Lovčenski partizanski odred” Cetinje, JU Gimnazija „Petar Lubarda” Cetinje, JU OŠ „Jugoslavija” Bar i JU OŠ „Srbija” Bar).
- Završena je tenderska procedura za objekte iz klastera V (JU OŠ „Veljko Drobnjaković” Risan i JU „Ilija Kišić” Herceg Novi. U toku je evaluacija dostavljenih ponuda.
- U toku je dopuna izrade Glavnog projekta rekonstrukcije zgrade Predsjednika, Ministarstva finansija i Ministarstva vanjskih poslova.
- Završena je izrada Glavnog projekta adaptacije objekta JU Gimnazija „Stojan Cerović” u Nikšiću. U toku je izrada Glavnog projekta adaptacije objekta JU Prva stručna škola i JU Stručna škola u Nikšiću.
- Donijeta je odluka da se umjesto nove administrativne zgrade za potrebe državnih organa izgradi Studentski dom na Cetinju. U toku je evaluacija dostavljene ponude.

Površine objekata čija je rekonstrukcija završena u 2024. i 2025. godini, u okviru projekta „Unapređenje energetske efikasnosti u javnim zgradama”, su date u nastavku.

- Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola u Nikšiću - 5544,92 m²;
- Gimnazija „25 maj” u Tuzima - 3763,87 m²;
- OŠ „Njegoš” u Kotoru - 4869,68 m²;
- Objekat Gimnazija Cetinje I Srednje likovne škole Petar Lubarda - 8016,9 m²;
- OŠ „Lovčenski I Partizanski odred” na Cetinju - 5457,92 m²;
- OŠ „Srbija” Bar - 4579,98 m²;
- OŠ „Jugoslavija Bar - 6725,61 m².

2. Programi podrške za unapređenje energetske efikasnosti u sektorima potrošnje energije

Nakon više nego uspješne realizacije programa, a koji su podrazumijevali obezbjeđivanje atraktivnog i održivog finansijskog mehanizma u cilju primjene mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima putem beskamatnih kredita, Ministarstvo energetike i rudarstva je u saradnji sa drugim institucijama pripremilo 4 programa podrške koji su namijenjeni domaćinstvima, sektoru turizma i sektoru prerađivačke industrije. Finansiranje programa je podržano iz paketa podrške Evropske komisije za prevazilaženje energetske krize u ukupnom iznosu od 13 miliona eura.

2.1. Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima

Program za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima, je usvojen na sjednici Vlade

Crne Gore od 18. aprila 2024 godine, a na predlog Ministarstva energetike i rudarstva po uzoru na programe koje su u prethodnom periodu sprovodila resorna ministarstva nadležna za oblast energetske efikasnosti (Energetski efikasan dom, Energy Wood i sl.). S tim u vezi, u prethodnom periodu kroz slične programe podršku je dobilo više od 2000 domaćinstava.

Cilj Programa: Povećanje energetske efikasnosti u sektoru domaćinstava, sa akcentom na unapređenje kvaliteta vazduha u urbanim sredinama naročito u sjevernom i centralnom regionu.

Implementaciono tijelo: Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond) u bliskoj saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) koji pruža tehničku podršku u dijelu kontrole realizacije mjera energetske efikasnosti na terenu i monitoringa namjenskog trošenja sredstava.

Finansijski okvir: Za realizaciju Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima obezbijedeno je 8.800.000 €, od čega:

- 8.000.000 € preko Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize.
 - 300.000 € iz budžeta opštine Pljevlja,
 - 500.000 € iz sredstava Eko fonda.

Struktura Programa:

- Komponenta 1: Podrška na implementaciji mjera energetske efikasnosti u individualnim stambenim objektima, sa ukupnim budžetom u iznosu 7.500.000 €, od čega:
 - o 1.700.000 € za podršku domaćinstvima u opštini Pljevlja i
 - o 5.800.000 € za podršku domaćinstvima u ostalim opštinama u Crnoj Gori.
- Komponenta 2: Podrška na unapređenju energetske karakteristika omotača kolektivnih stambenih zgrada u Opštini Pljevlja, sa ukupnim budžetom u iznosu 1.100.000 €;
- Upravljanje programom i organizaciju promotivnih aktivnosti u iznosu 200.000 €.

Prihvatljive aktivnosti u okviru Programa i nivo podsticaja:

- U okviru Komponente 1: Podrška na implementaciji mjera energetske efikasnosti u individualnim stambenim objektima moguće je finansirati realizaciju jedne ili više mjera energetske efikasnosti sa nivoom podsticaja 20-70%;
- U okviru Komponente 2: Podrška na unapređenju energetske karakteristika omotača kolektivnih stambenih zgrada u Opštini Pljevlja moguće je finansirati radove na ugradnji toplotne izolacije spoljašnjih zidova. Nivo podsticaja za realizaciju ove mjere iznosi 85%.

Status implementacije:

- Javni poziv za izbor kvalifikovanih izvođača radova u okviru ovog programa je objavljen 20.5.2024. godine. Nakon evaluacije pristiglih ponuda, 28 kompanija su odabrane kao kvalifikovani izvođači radova u okviru Programa.
- Javni poziv za građane je objavljen 1. avgusta 2024. godine. U prethodnom periodu 4527 građana Crne Gore je apliciralo za podršku u okviru Programa i ugovori o dodjeli sredstava su do sada potpisani sa 3260 korisnika. Na osnovu prikupljenih podataka iz uzorka,

prosječna površina objekta u kojem su sprovedene mjere iznosi oko 110 m², pa se na osnovu toga procjenjuje da je ukupna površina objekata svih odobrenih korisnika približno 390.000 m².

- Usled velikog broja zahtjeva, Komisija za nadzor i koordinaciju sprovođenja Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima donijela je odluku o privremenom obustavljanju prijave radi obrade pristigle dokumentacije i utvrđivanja raspoloživih finansijskih sredstava. Imajući u vidu veliki broj prijave građana iz opštine Pljevlja koji su ispunili uslove, sredstva koja su bila predviđena u okviru Komponente 1 u iznosu od 1.700.000,00€ su u potpunosti utrošena, uslijed čega je izvršeno preusmjeravanje preostalih sredstava sa Komponente 2, tj. kolektivnih zgrada u opštini Pljevlja na Komponentu 1 tj. za podršku domaćinstvima u opštini Pljevlja u iznosu od 366.936,54€. Međutim, i pored preusmjerenih sredstava, nedostajući iznos za građane opštine Pljevlja koji ispunjavaju uslove javnog poziva iznosio je 534.039,00€. U okviru Komponente 2, podnijeto je 15 zahtjeva, od kojih su svi odobreni, u ukupnoj vrijednosti od 733.063,46 €.

Shodno prethodno navedenom, Ministarstvo energetike i rudarstva je preduzelo aktivnosti u cilju preraspodjele neutrošenih sredstava za predmetni projekat. S tim u vezi, Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 20.11.2025. godine, razmotrila Informaciju o statusu realizacije Programa za podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima i donijela Zaključke br. 11-011/25-3888/3, kojim se zadužuje Ministarstvo energetike i rudarstva da, u saradnji sa Fondom za zaštitu životne sredine, izvrši preusmjeravanje sredstava u okviru Komponente 1 i Komponente 2 Programa, a kako slijedi:

- Iznos od 536.000,00€ – preusmjeriti za podršku domaćinstvima u opštini Pljevlja koja su već ispunili uslove, a za koja nedostaju sredstva;
- Iznos od 229.940,00€ – preusmjeriti za ponovno otvaranje javnog konkursa za podnošenje prijave građana iz ostalih opština Crne Gore;
- Iznos od 50.000,00€ – preusmjeriti za nastavak upravljanja programom i organizaciju promotivnih aktivnosti u okviru Programa.

Na ovaj način stvoreni su uslovi za završetak svih preostalih aktivnosti neophodnih za implementaciju mjera energetske efikasnosti u domaćinstvima u opštini Pljevlja, za korisnike koji su već ispunili uslove, a za čiju realizaciju su nedostajala sredstva. Nadalje, Eko fond je ponovo otvorio Javni poziv za podnošenje prijave građana iz ostalih opština Crne Gore. Realizacija programskih aktivnosti je u toku.

2.2. Program za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 30.5.2024. godine, usvojila Program za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji na predlog Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Ministarstva energetike i rudarstva.

Cilj Programa: Programom je predviđeno uspostavljanje finansijskog mehanizma za unapređenje energetske efikasnosti i povećanje upotrebe dostupnih izvora obnovljive energije od strane hotelskih objekata, a što će doprinijeti povećanju kvaliteta pruženih usluga. Jačanjem spone energetske efikasnosti i inovacija, kroz predmetni Program doprinosi se smanjenju

potrošnje energije, smanjenju energetskeg intenziteta i smanjenju emisija ugljen dioksida. Na taj način, stvaraju se pretpostavke i za efikasnije korišćenje resursa (cirkularna ekonomija), kao i za dalji razvoj sektora turizma povećanjem kvaliteta usluga kroz primjenu inovativnih tehnologija, čime se stvara dodatna vrijednost turističkog proizvoda.

Implementaciono tijelo: Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond)

Finansijski okvir: Za realizaciju Programa za podsticanje energetske efikasnosti u hotelskoj industriji obezbijeđeno je 3.000.000 €, preko Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize.

Prihvatljive aktivnosti u okviru Programa i nivo podsticaja: U okviru Programa moguće je ostvariti podršku na implementaciji mjera energetske efikasnosti u hotelskim objektima sa nivoom podsticaja do 60% zavisno od stepena razvijenosti opštine i vremena rada hotela tokom godine.

Status implementacije: Javni poziv za pružanje podrške hotelima za sprovođenje mjera energetske efikasnosti je raspisan 27. jula 2024.godine, a rok za podnošenje prijave bio je 28. oktobar 2024. godine. Na poziv se prijavilo 16 hotela, Nakon izvršene evaluacije, Komisija je konstatovala da je 15 prijave ispunilo sve uslove propisane javnim pozivom. Shodno tome, 7.2.2025.godine, su potpisani ugovori o dodjeli subvencija za 15 hotela širom zemlje. Ukupan iznos odobrenih sredstava za 15 hotela je 2.239.166,92 eura. Shodno projektnim procedurama, u prethodnom periodu isplaćena su sredstva u ukupnom iznosu 929.027,59 €. Implementacija programa je u toku.

2.3. Program za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 30.5.2024. godine, usvojila Program za podsticanje energetske efikasnosti u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu na predlog Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Ministarstva energetike i rudarstva.

Cilj Programa: Povećanje energetske efikasnosti u sektoru turizma, odnosno u objektima koji pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu, sa akcentom na smanjenju potrošnje energije i pratećih troškova, smanjenju emisija ugljen dioksida, unapređenju kvaliteta vazduha, boljem korišćenju resursa, kao i unapređenju komfora i nivoa kvaliteta smještaja u objektima.

Implementaciono tijelo: Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond)

Finansijski okvir: Za realizaciju Programa obezbijeđeno je 500.000 €, preko Instrumenta za pretpristupnu pomoć – IPA III, Paket direktne budžetske podrške Evropske komisije (EK) Crnoj Gori za prevazilaženje energetske krize.

Prihvatljive aktivnosti u okviru Programa i nivo podsticaja: U okviru Programa moguće je ostvariti podršku na implementaciji mjera energetske efikasnosti sa nivoom podsticaja do 70% zavisno od stepena razvijenosti opštine i nivoa zagađenja vazduha.

Status implementacije: Objavljen je Javni poziv za kvalifikovanje izvođača radova 29.07.2024. godine, koji traje tokom cijelog perioda realizacije Programa. Za izvođenje radova na primjeni mjera energetske efikasnosti u okviru ovog Programa se kvalifikovalo 11 crnogorskih

kompanija. Pored toga, Javni poziv za pružanje podrške domaćinstvima i seoskim domaćinstvima koja pružaju ugostiteljske usluge je raspisan 4. novembra 2024.godine. Pripremljen je i objavljen izmijenjen Javni konkurs za korisnike sredstava 27.02.2025. godine, čime je omogućeno i fizičkim licima koja nisu vlasnici objekata da se prijave, uz obavezno dostavljanje Obrasca 5 - saglasnost vlasnika. U okviru ovog programa do sada se prijavio 51 korisnik, od čega je 8 prijava odbijeno. Ukupan iznos dodijeljenih sredstava iznosi 199.295,25 €. Implementacija programa je u toku.

2.4. Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji

Vlada Crne Gore je na sjednici od 26.9.2024.godine, usvojila Program za podsticanje inovacija u funkciji energetske efikasnosti u industriji za 2024. godinu. Ovaj program predstavlja kontinuitet i nadogradnju prethodno realizovanih aktivnosti po osnovu Programa iz 2023. godine, uz dodatno unapređenje na osnovu iskustava u implementaciji i preporuka proisteklih iz procesa evaluacije projektnih prijava u smislu kriterijuma ocjenjivanja, procedura implementacije i procedura praćenja potrošnje energije, održivosti rezultata, itd.

U okviru Programa za 2023. godinu 7 projekata privrednih subjekata iz sektora prerađivačke industrije odobreno je za finansiranje u vrijednosti od 1.289.479,62 € (ugovoreno), sa kojima je Fond za inovacije Crne Gore potpisao Ugovore o sufinansiranju u julu/avgustu 2024. godine. Ukupna vrijednost odobrenih projekata za finansiranje iznosi 1.641.738, 40 €, uključujući i sopstveno učešće podnosilaca prijava.

Cilj Programa: Povećanje energetske efikasnosti i/ili povećana upotreba dostupnih obnovljivih izvora energije od strane MMSP u prerađivačkoj industriji uvođenjem inovativnih tehnologija, poboljšano upravljanje energijom i jačanje kapaciteta osoblja MMSP u prerađivačkoj industriji za upravljanje energetskom efikasnošću i/ili u korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije.

Implementaciono tijelo: Fond za inovacije Crne Gore je odgovoran za sprovođenje Programa. Praćenje implementacije Programa se sprovodi kroz funkcionisanje Radne grupe u okviru međuresorne saradnje Ministarstva ekonomskog razvoja, Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva energetike i rudarstva i Fonda za inovacije Crne Gore.

Finansijski okvir: Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa za 2024. godinu iznosi 2.300.000,00 €, a sredstva za realizaciju Programa podržana su iz dva izvora, i to:

- Državni budžet - Zakon o budžetu Crne Gore za 2024. godinu (Sl. list broj 124/2023 od 31.12.2023), Ministarstvo ekonomskog razvoja, Program za razvoj i unapređenje prerađivačke industrije, 431-9 Ostali transferi institucijama u iznosu od 1.177.140,02 € i
- Preostala neutrošena sredstva po osnovu prethodnog Javnog poziva Programa iz 2023. godine, u ukupnom iznosu od 1.122.859,98 €, prenijeta Fondu za inovacije Crne Gore (Zaključak Vlade 08-305/24-316/2 od 2. februara 2024. godine).

Prihvatljive aktivnosti u okviru Programa i nivo podsticaja: Prihvatljivi troškovi Programa se odnose na pokrivanje dijela opravdanih troškova projekta iz sve tri komponente:

1. Nabavka i ugradnja opreme kojom se doprinosi unapređenju energetske efikasnosti i/ili korišćenju obnovljivih/čistih izvora energije;
2. Implementacija pametnih/digitalnih rešenja koja obezbjeđuju monitoring potrošnje energije i optimizaciju procesa proizvodnje kroz unaprijeđeno upravljanje radom mašina i tehničkih sistema;

3. Odgovarajuće jačanje kapaciteta stručnih lica u dijelu upravljanja energijom i optimizacijom potrošnje energije i/ili uvođenje standarda za upravljanje energijom EN ISO 50001.

Najniži, odnosno najviši iznos bespovratnih sredstava koji se može dodijeliti pojedinom podnosiocu prijave i projektu iznosi 50.000,00 €, odnosno 200.000,00 €, a nivo subvencije je 80%.

Status implementacije: Fond za inovacije Crne Gore je 1. oktobra 2024. godine, objavio javni poziv za učešće u Programu. Rok za podnošenje prijava zainteresovanih kompanija bio je 11. novembar 2024. godine. Broj preduzeća koji je podnio prijavu u okviru javnog poziva je 32, od čega je 25 preduzeća zadovoljilo administrativne kriterijume i kandidovali su se za fazu evaluacije.

Nakon završenog prvog kruga evaluacije, 14 koncepata projekata zadovoljilo je prag prolaznosti i upućeni su tehničkim konsultantima odabranim na Javnom pozivu za odabir nezavisnih tehničkih konsultanata, u cilju izrade Studija opravdanosti. Nakon izrade Studija opravdanosti, početkom marta 2025. godine, shodno utvrđenoj programskoj proceduri uslijedila je dopuna kompletne dokumentacije od strane podnosioca prijave. Kompletna projektna dokumentacija sa izrađenim budžetima i Studijama opravdanosti je upućena ekspertskoj komisiji na drugu fazu evaluacije. Nakon drugog kruga evaluacije, svih 14 prijava su zadovoljile minimalni prag od 3,50 bodova.

Dakle, nakon sprovedenog drugog kruga evaluacije i konačne ocjene svih projektnih prijedloga formirana je rang lista sa 14 projekata koji su predloženi i odobreni za finansiranje u vrijednosti od 2.202.070,79 € bespovratnih sredstava sa kojima je Fond za inovacije Crne Gore potpisao Ugovore o sufinansiranju u periodu jun - jul 2025. godine. Ukupna vrijednost 14 odobrenih projekata za finansiranje iznosi 3.003.094,26 €, uključujući i sopstveno učešće podnosioca prijave. U okviru navedenih 14 projekata, planirana je modernizacija proizvodnih procesa kao rezultat integracije novih tehnologija, savremenih digitalnih uređaja i pametnih softverskih rešenja, koja doprinose boljem upravljanju energijom, uz obuku i novo zapošljavanje. Implementacija programa je u toku.